

Лексичке вежбе – синоними, хомоними, антоними

СИНОНИМИ- речи различитог облика, а истог или сличног значења

Како се још може рећи:

Весео – радостан, распложен, ведар, раздраган.

Коњ – кобила, кљуше, рага, парип, седленик, пастув, бедевија.

Мрак – сумрак, помрчина, тмуша, тмина, невиделица, сутон.

Закључујемо да различит облик, а исто или слично значење могу имати **именице, придеви и глаголи**.

ХОМОНИМИ - речи истог облика, а различитог значења

Неке речи се исто пишу и изговарају, али имају различито значење. Читамо стихове:

*Коса је украс на глави,
Коса ред на ливади прави,
Коса је име што Коси годи,
Коса је страна којом се ходи.*

Које значење у наведеним стиховима има реч *КОСА*?

Надодимо и следеће примере речи и тражимо њихова значења:

- лист (лист дрвета и лист хартије);
- Зора (женско има и део дана);
- град (временска непогода и врста насеља);
- лак (који није тежак и средство за лакирање);
- срце (срце оловке и људски орган);
- лоза (винова лоза, лоза владара, нпр. Немањића).

АНТОНИМИ - речи супротног значења

Неке речи означавају супротности, односно представљају примере речи супротног значења. Таквих речи у српском језику има много.

Супротно значење могу имати: именице, придеви, глаголи, прилози.

Именице	Придеви
светлост – тама	црно – бело
радост – туга	гладан – сит
љубав – мржња	весео – тужан
тишина – бука	крив – прав
ред – неред	оштар – туп

Глаголи	Прилози
гледати – жмурити	испред – иза
квасити – сушити	горе – доле
говорити – ћутати	испод – изнад
смејати се – плакати	
узимала – давала	
прићи – удаљити се	

Задаци за увежбавање:

1. Уз наведене речи допиши речи истог или сличног значења:

Глаголи:

певати: _____

ходати: _____

скакати: _____

сазнати: _____

Именице:

кућа: _____

пут: _____

галама: _____

поток: _____

Придеви:

немиран: _____

раздрагано: _____

бистро: _____

бесан: _____

2. Уз наведене речи допиши речи супротног значења:

леп – _____ лењ – _____

топло – _____ криво – _____

сит – _____ десно – _____

пун – _____ сув – _____

лето – _____ рат – _____

дебела – _____ висок – _____

ноћ – _____ весео – _____

3. Богаћење речника:

Речи које означавају узимање хране - *јести, најести се, хранити се, обедовати, ручати, доручковати, вечерати, ужинати, заложити, мезетити, глодати, кркати, клопати, презалогојити, ждерати, слистити ...су* _____

Песма Са мном има нека грешка, начини на које је казан глагол *смејати се*: - *засмејати се, смешкати се, смешити се, смејуљити се, осмехивати се, осмехнути се, кикотати се, џерити се, џерекати се, кезити се, кесерити се, кикотати се, грохотати се, клиберити се ....*

Кућа је и *дом, колиба, брвнара, плетара, чардак, приземљуша, потлеуница, страћара, чатрља, уцерица, земуница, ћумез, стаја, јазбина, кула, дворац, двор, замак, палата, сојеница, солитер, барака...*